

VATAN

13.11.1977

VATAN — 1

KEMAL SÜLKER

En düşük ücret ne olmalıdır?

Aslında bu soru, Asgarî Ücret Yönetmeliğinin ilkelere göre -bugünkü durumda- yanıtlanmak gerekir. Zira, toplumun gerisindeki bir anlayışla hazırlanıp yürürlüğe giren (12.11.1972) Asgarî Ücret Yönetmeliği, en düşük işçi ücretinin 15 kişilik bir Komisyonca (İş K. Md. 33) saptanmasını öngörüyor. Bu 15 kişinin 5'ini «bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülü» saptayacaktır. Bunlar dışında kalan beş kişi şunlardan oluşacak:

- 1— Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü (ya da yardımcısı)
- 2— İşçi Sağlığı Genel Müdürü (ya da yardımcısı)
- 3— Devlet İstatistik Enstitüsü Ekonomi İstatistikler Dairesi Başkanı (ya da yardımcısı)
- 4— Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Konjktür ve Yayın Dairesi Müdürü (veya yardımcısı)
- 5— Devlet Planlama Teşkilâtından konu ile ilgili Dairenin başkanı veya yetki vereceği bir görevli.

Demek ki, işveren devletin beş, işverenlerin beş, toplam on üyesi karşısında 5 işçi temsilcisi en düşük işçi ücretinin ne olması gerektiğini saptıyacak. Bu kompozisyona bakarak yine cesaretle ve yanılmadan deyebiliriz ki, bu kez de en düşük işçi ücreti çok düşük saptanacaktır. Zira Yönetmelikte yer alan esaslar (md. 5) dört fıkrada belirtilmiştir, yani Komisyon bu ilkeleri gözetmek zorundadır. Bu «esaslar» şöyle sıralanmıştır:

Komisyon, işçilerin:

- a) Sosyal durumu, b) ekonomik durumu, ücretliler geçinme endekslerini, bu endeksler yoksa geçinme endekslerini, c) fiilen ödenmekte olan ücretlerin genel seyri, d) işkolu veya işkollarının niteliğini gözönünde bulundurur.

Nasıl olsa Komisyonun toplanmasına, karar vermesine daha çok zaman vardır. Biz, son günlere kadar ortaya atılan önerileri ve bildirilen miktarları hatırlayalım:

şük işçi ücretinin 15 kişilik bir Komisyonca (İş K. Md. 33) saptanmasını öngörüyor. Bu 15 kişinin 5'ini «bünyesinde en çok işveren bulunduran en üst işveren teşekkülü» saptayacaktır. Bunlar dışında kalan beş kişi şunlardan oluşacak:

- 1— Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü (ya da yardımcısı)
- 2— İşçi Sağlığı Genel Müdürü (ya da yardımcısı)
- 3— Devlet İstatistik Enstitüsü Ekonomi İstatistikler Dairesi Başkanı (ya da yardımcısı)
- 4— Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Konjktür ve Yayın Dairesi Müdürü (veya yardımcısı)
- 5— Devlet Planlama Teşkilâtından konu ile ilgili Dairenin başkanı veya yetki vereceği bir görevli.

Demek ki, işveren devletin beş, işverenlerin beş, toplam on üyesi karşısında 5 işçi temsilcisi en düşük işçi ücretinin ne olması gerektiğini saptıyacak. Bu kompozisyona bakarak yine cesaretle ve yanılmadan deyebiliriz ki, bu kez de en düşük işçi ücreti çok düşük saptanacaktır. Zira Yönetmelikte yer alan esaslar (md. 5) dört fıkrada belirtilmiştir, yani Komisyon bu ilkeleri gözetmek zorundadır. Bu «esaslar» şöyle sıralanmıştır:

Komisyon, işçilerin:

a) Sosyal durumu, b) ekonomik durumu, ücretliler geçinme endekslerini, bu endeksler yoksa geçinme endekslerini, c) fillen ödenmekte olan ücretlerin genel seyirini, d) işkolu veya işkollarının niteliğini gözönünde bulundurur.

Nasıl olsa Komisyonun toplanmasına, karar vermesine daha çok zaman vardır. Biz, son günlere kadar ortaya atılan önerileri ve bildirilen miktarları hatırlıyalım:

25 Mayıs 1977 günü TRT Televizyonunda yapılan bir konuşmada; bir kişinin beslenmesi için ayda 2.098 TL.'ye ihtiyaç olduğu açıklanmıştı.

Günaydın Gazetesinin ekonomi uzmanlarınca yapılan hesaplarda beslenme için gerekli paranın 3.168 TL. olduğu yazılmıştı.

Tüm-Der (Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği) görüşünü açıklamış ve en az geçim için ayda 5.000 lira gerektiğini bildirmişti.

TEK-BİR adlı örgüt ise (Teknik Elemanlar Derneği, işçi kanatları) ayda 3.000 TL. yi yeterli görmüştü.

Türk-İş üyesi Hava-İş Sendikası'nın Genel Başkanvekili İbrahim Öztürk'e göre asgarî ücret 4.500 olursa bir anlam taşıyacaktı.

Sağ eğilimli (Daha çok MSP etkisindeki) Hak-İş'e göre de işçinin asgarî ücreti ayda 3.000 lira olursa, hak yerini bulacaktı.

DİSK üyesi Genel-İş Sendikası'nın Genel Başkanvekili bir işçi ailesinin ancak ayda 10.98 TL. 60 kuruş tutarında gelir sağlarsa bilimin öngördüğü ölçüler içinde yaşaması olağandı. Gıda uzmanı ve değerli bilim adamı sayın Osman Nuri Koçtürk de aynı miktarı önermekle ve gerçeklerini belirtmektedir.

TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) de bilimsel bir yaklaşımla asgarî ücretin ayda net 5.000 lira olması görüşünü savunmaktadır.

Türk Yapı-İş Sendikası Başkanı Turan Tayalı ise bir işçinin günlükünün en az 100 lira olmasını ve bundan vergi kesilmemesini önermiştir. Aşağı yukarı bu sendikacı da MSP yanlısı Hak-İş'in önerisine uygun görüş belirtmiştir.

Orman Mühendisleri Odası'nın önerisi: 5.000 TL. dir. Türkiye Ormancılar Derneği de aynı miktarı savunmuştur. Tüm Ormancılar Personeli Derneği de aynı.

DİSK üyesi Devrimci Toprak İşçileri Sendikasının görüşü de bu ölçüye uymaktadır: Ayda 5.000 TL.

Köy-Koop'un asgarî ücretle ilgili isteği de TÜTED ve öteki ilerici kuruluşların ölçüsüne uygundur: 5.000 TL.

Çalışma Bakanı MSP'li Cumaloğlu, bu konuda Asgarî Ücret Komisyonu'nun toplanmasını, karara varmasını beklemeye gerek duymadan 30 Eylülde asgarî ücretin yüzde 20-30 oranında artırılacağını söylerken, bir kaç gün sonra (3 Ekim 1977) «artış yüzde 30 olabilir» buyurmuştur! Öyleyse Asgarî Ücret Komisyonu niçin toplanacaktır; Bakan, miktarı saptamıştır. Saptamıştır ama, galiba yanlıcağıdır.